

Јосо се вратио

Иако већ деценијама живи у Ловри, Јосо Маториц се пред својим сељанима као глумац није појављивао неколико последњих година, па му је, како нам рече, тим пре и драже што су Ловрани на леп начин прихватили најновију представу СПМ-а и његов лик у њој:

– Мало пре ми је, на пример, пришла једна колегиница и рекла: „Видиш, воле тебе ови Ловрани!“ Знам да су многи у међувремену долазили у мађарска позоришта да ме гледају и то ми је посебно драго. Дошли су у великом броју и овде да нас гледају, иако је време било лоше. То је велика ствар! – истиче Маториц с нескривеним осмехом задовољства.

Оно што српску верзију највише разликује од мађарске, јесте чињеница да је Швејк на сцени добио партера, конобара Паливца (Золтана Корачоњија), чије се занимљиве приче из живота преплићу са онима које нам саопштава главни јунак.

– Од Хашековог романа *Доживљаји доброг војника Швејка* у светском рату који се игра у многим позориштима у Мађарској, веома је тешко направити адаптацију за

као што је то било сада, онда је човек одушевљен. Радио сам неке сличне преставе, али је ова јединствена по много чему – каже популарни Јосо.

Његов једини сценски партнер у представи, глумац Золтан Корачоњи, стари је знанац свих који прате рад СПМ-а. На даске овог театра први пут је стао пре више од једне деценије, да би се потом успешно опробао у неколико представа, а у појединим комадима показао нам

Премијера Српског позоришта у Мађарској

Швејк на наш начин

Прве вечери тродневне културне манифестације, публика из Ловре и њихови гости имали су привилегију да први погледају најновију представу будимпештанског српског театра

Комад *Зовем се Швејк*, који ће, како сазнајемо, после публике у Ловри имати прилике да виде и гледаоци у другим местима, настао је на основу познатог незавршеног романа чешког писца Јарослава Хашека *Доживљаји доброг војника Швејка* у светском рату из 1923. године. Писац је планирао да се дело састоји из шест делова, али је за живота успео да заврши само четири, који су објављени у једној књизи.

Позоришна представа, као и роман, говори о чешком ветерану Јозефу Швејку и његовим доживљајима у армији. Прича почиње атентатом у Сарајеву који претходи Првом светском рату, а наставља се препричавањем животних згода и

незгода како самог војника Швејка (игра га Јосип Маториц), тако и људи које је имао прилике да упозна. Швејк је ипак највише узбуђен слушањем својој држави у рату, али нико не може са сигурношћу да утврди да ли је он донекле ментално ретардиран или пак вешти саботер из аустроугарске армије.

Српска верзија овог комада је заправо превод и делимична адаптација истоимене позоришне представе коју већ две деценије изводи њен аутор, мађарски глумац Иштван Мико. За превод драмског текста и сонгова са мађарског на српски језик био је задужен Петар Милошевић, а за сценску адаптацију Милан Рус.

Швејков лик. Иштван Мико је то учирио и дописао неколико сонгова, дакле и музике и текста. Покушао је да направи адаптацију коју смо ми прерадили за два глумца, Паливца и Швејка – каже Милан Рус, директор Српског позоришта у Мађарској и редитељ представе.

Он сматра да је добро што Швејк није усамљен на сцени и што може да комуницира са конобаром у кафани у којој се дешава радња представе:

– Они ту у два гласа певају и сонгове, што је посебно занимљиво. И Мико и Милошевић су погледали представу и допала им се. Ја иначе учествујем у представи Иштвана Микоа, пратим га на хармоници и до сада смо у тој постави имали двадесетак извођења, с тим што он ту представу игра већ двадесет година. У септембру би требало да идемо у Шведску, где ћемо такође на мађарском језику одиграти дванаест представа.

На питање како су му „легли“ улога војника Швејка и овај позоришни жанр који је мешавина драме и комедије, мјузикла и класичне представе, Јосип Маториц одговара да воли представе у којима се и пева, јер то сматра драгоценим додатком прози.

– Хашек је, додуше, тако добро написао овај текст да он живи и када се само прочита, али када смо у директном контакту са публиком

је и своје редитељско умеће. Овога пута увукао се у кожу кафеџије Паливца у бирцузу у којем Швејк, испијајући криглу за криглом, прича своје приче. Међутим, и Паливец исто тако има своје приче: из војске, из живота, из луднице, о женама, о наравоученијима неких животних ситуација...

– Мени је овога пута било лакше него Јосипу Маторицу. Јер, када говоримо о Швејку, увек имамо пред очима његов лик. Знамо да је сићушан, здепаст, мало тупав, али да има врло добру филозофију која му омогућује да лакше иде кроз живот. Међутим, ја сам као конобар који се као убачени лик први пут појављује у овом комаду, имао ту слободу да играм себе. Осим тога, ја волим да комуницирам са публиком и то ми даје велику слободу. И у овој представи сам то урадио и наишао на добар одзив гледалаца – рекао нам је Золтан Корачоњи када су се светла на сцени угасила.

Када је реч о будућности српског „Швејка“, Милан Рус каже да ће комад наставити да живи на сцени после летње паузе чланова српског театра. У септембру настављају са приказивањем представе, на сцени у будимпештанској Нађмезе улици, а затим ће кренути у обилазак свих оних места у Мађарској у којима већ традиционално гостују.

Драган Јаковљевић **2**

Увек актуелне поруке

Носилац главне улоге у представи о војнику Швејку, Јосип Маториц, каже да у ономе што кроз њега говори главни јунак има много озбиљних ствари које су и данас актуелне, барем онолико колико су то биле у време када је дело настало:

– Швејк је фигура која је сама по себи врло интересантна. Он изгледа као да је луд, али је у питању један мали човек који не ради ништа друго него искрено износи своје мишљење о разним стварима. Иштван Мико који је написао песме за овај комад, умео је да осети Швејков начин размишљања и преточи га у сонгове.